

Sbírka soudních rozhodnutí

STANOVISKO GENERÁLNÍ ADVOKÁTKY
ELEANOR SHARPSTON
přednesené dne 14. listopadu 2013¹

Věc C-351/12

**Ochranný svaz autorský pro práva k dílům hudebním, o.s. (OSA)
proti
Léčebným lázním Mariánské Lázně a. s.**

[žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Krajským soudem v Plzni (Česká republika)]

„Autorské právo a s ním související práva v informační společnosti — Směrnice 2001/29/ES — Definice pojmu ‚sdělování veřejnosti‘ — Sdělování prostřednictvím rozhlasových nebo televizních přijímačů do pokojů lázeňského zařízení — Přímý účinek — Volný pohyb služeb — Výlučná práva přiznaná kolektivnímu správci autorských práv v členském státě“

1. Rozhlasové a televizní přístroje na pokojích jednoho léčebného lázeňského ubytovacího zařízení v České republice poskytují přístup k vysílaným dílům. Podle směrnice 2001/29² mají nositelé autorských práv k takovým dílům výlučné právo udělit svolení k jejich „sdělování veřejnosti“ a mohou za to požadovat zaplacení poplatku. Kolektivní správce autorských práv s výlučným právem uzavírat licenční smlouvy a vybírat odměny na účet autorů hudebních děl v České republice se domáhá toho, aby dotyčné zařízení platilo za takovéto sdělování děl veřejnosti odměny. Uvedené zařízení namítá, že předmětná služba není „sdělováním veřejnosti“ a že územní monopol českého kolektivního správce porušuje jeho právo vyplývající z unijních ustanovení o volném pohybu služeb uzavřít licenční smlouvu s kolektivním správcem z jiného členského státu; tento problém je podle něj dále zhoršen tím, že český kolektivní správce zneužívá svého dominantního postavení v tuzemsku účtováním nepřiměřeně vysokých odměn.
2. Krajský soud v Plzni se táže, zda je předmětná služba „sdělováním veřejnosti“ ve smyslu směrnice 2001/29, zda jsou příslušná ustanovení uvedené směrnice dostatečně přesná a bezpodmínečná, aby bylo možné se jich dovolávat ve sporu mezi jednotlivci, a zda unijní právo brání členskému státu v tom, aby na svém území přiznal výlučná práva pouze jednomu kolektivnímu správci.

Použitelné unijní právo

Autorské právo a práva s ním související

3. Článek 3 odst. 1 směrnice 2001/29 stanoví, že „[č]lenské státy poskytnou autorům výlučné právo udělit svolení nebo zakázat jakékoliv sdělení jejich děl veřejnosti po drátě nebo bezdrátově včetně zpřístupnění jejich děl veřejnosti takovým způsobem, že každý jednotlivec ze strany veřejnosti má k těmto dílům přístup z místa a v době, které si zvolí“.

¹ — Původní jazyk: angličtina.

² — Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti (Úř. věst. L 167, s. 10; Zvl. vyd. 17/01, s. 230).

4. Článek 5 směrnice 2001/29 zejména stanoví:

„[...]

2. Členské státy mohou stanovit výjimky nebo omezení práva na rozmnožování podle článku 2 v těchto případech:

[...]

e) u vysílání uskutečněného sociálními institucemi sledujícími nekomerční cíle, jakými jsou nemocnice nebo věznice, a to za podmínky, že nositelé práv získají spravedlivou odměnu.

3. Členské státy mohou stanovit výjimky nebo omezení práv podle [článku 3] v těchto případech:

[...]

b) užití ve prospěch osob zdravotně postižených, přičemž toto využití se přímo týká uvedeného postižení a je nekomerční povahy, a to v rozsahu vyžadovaném dotyčným postižením;

[...]

5. Výjimky a omezení stanovené v [odstavci 3] mohou být použity pouze ve zvláštních případech, které nejsou v rozporu s běžným způsobem užití díla nebo jiného předmětu ochrany a nejsou jimi nepřiměřeně dotčeny oprávněné zájmy nositele práv.“

Volný pohyb služeb

5. Článek 56 a následující SFEU zakazují³ jakákoli omezení volného pohybu služeb uvnitř Unie pro státní příslušníky členských států, kteří jsou usazeni v jiném členském státě, než se nachází příjemce služby. Služby jsou v článku 57 SFEU definovány jako „výkony poskytované zpravidla za úplatu, pokud nejsou upraveny ustanoveními o volném pohybu zboží, kapitálu a osob“, a zahrnují zejména „činnosti průmyslové povahy“, „činnosti obchodní povahy“, „řemeslné činnosti“ a „činnosti v oblasti svobodných povolání“.

6. Uvedená ustanovení byla provedena a vyjasněna mimo jiné směrnicí 2006/123⁴, jejíž článek 1 stanoví:

„1. Tato směrnice stanoví obecná ustanovení k usnadnění výkonu svobody usazování pro poskytovatele služeb a volného pohybu služeb při zachování vysoké kvality služeb.

2. Tato směrnice se nezabývá liberalizací služeb obecného hospodářského zájmu vyhrazených pro veřejné nebo soukromé subjekty ani privatizací veřejných subjektů poskytujících služby.

3. Tato směrnice se nezabývá zrušením monopolů na poskytování služeb ani podporami udělovanými členskými státy, které upravují pravidla Společenství týkající se hospodářské soutěže.

Touto směrnicí není dotčena svoboda členských států stanovit v souladu s právem Společenství, co považují za služby obecného hospodářského zájmu, jakým způsobem by tyto služby měly být organizovány a financovány, v souladu s pravidly pro státní podpory, a jakým zvláštním povinnostem by měly podléhat.

3 — Za určitých podmínek, které nejsou v projednávané věci relevantní.

4 — Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/123/ES ze dne 12. prosince 2006 o službách na vnitřním trhu (Úř. věst. L 376, s. 36).

[...]“

7. Článek 2 mimo jiné stanoví:

„[...]

2. Tato směrnice se nevztahuje na tyto činnosti:

a) služby obecného zájmu ne hospodářské povahy;

[...]“

8. Podle čl. 4 odst. 1 se „službou“ rozumí „jakákoli samostatná výdělečná činnost poskytovaná zpravidla za úplaty ve smyslu článku [57 SFEU]“.

9. Článek 16 směrnice 2006/123 zejména stanoví:

„1. Členské státy respektují právo poskytovatelů poskytovat služby v jiném členském státě, než je stát, v němž jsou usazeni.

[...] Členské státy nesmějí podmiňovat přístup k činnosti poskytování služeb nebo její výkon na svém území žádnými požadavky, které nedodržují tyto zásady:

a) nepřipustnost diskriminace: požadavky nesmějí být přímo nebo nepřímo diskriminační na základě státní příslušnosti nebo v případě právnických osob na základě členského státu, v němž jsou usazeny;

[...]

2. Členské státy nesmějí omezovat volný pohyb služeb v případě poskytovatele usazeného v jiném členském státě stanovením kteréhokoliv z těchto požadavků:

a) povinnost poskytovatele být na jejich území usazen;

b) povinnost poskytovatele získat od jejich příslušných orgánů povolení, včetně zápisu do rejstříku nebo registrace u profesního subjektu nebo sdružení na jejich území, s výjimkou případů stanovených v této směrnici nebo v jiných nástrojích práva Společenství;

[...]“

10. Podle článku 17 se ale článek 16 nepoužije mimo jiné:

„1) na služby obecného hospodářského zájmu poskytované v jiném členském státě [...]

[...]

11) na autorská práva [a] příbuzná ochranná práva [...]

Pravidla hospodářské soutěže platná pro podniky

11. Článek 102 SFEU zejména stanoví:

„S vnitřním trhem je neslučitelné, a proto zakázané, pokud to může ovlivnit obchod mezi členskými státy, aby jeden nebo více podniků zneužívaly dominantního postavení na vnitřním trhu nebo jeho podstatné části.

Takové zneužívání může zejména spočívat:

- a) v přímém nebo nepřímém vynucování nepřiměřených nákupních nebo prodejních cen anebo jiných nerovných obchodních podmínek;

[...]“

12. Článek 106 SFEU zejména stanoví:

„1. Pokud jde o veřejné podniky a podniky, kterým členské státy přiznávají zvláštní nebo výlučná práva, tyto státy nepřijmou ani neponechají v platnosti opatření odporující pravidlům Smluv, zejména pravidlům [zakazujícím diskriminaci na základě státní příslušnosti a v souvislosti s hospodářskou soutěží].

2. Podniky pověřené poskytováním služeb obecného hospodářského zájmu nebo ty, které mají povahu fiskálního monopolu, podléhají pravidlům obsaženým ve Smlouvách, zejména pravidlům hospodářské soutěže, pokud uplatnění těchto pravidel nebrání právně nebo fakticky plnění zvláštních úkolů, které jim byly svěřeny. Rozvoj obchodu nesmí být dotčen v míře, která by byla v rozporu se zájmem Unie.

[...]“

Použitelné české právo

13. Podle § 23 zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském (dále jen „autorský zákon“), se „provozováním rozhlasového či televizního vysílání díla“ rozumí zpřístupňování díla vysílaného rozhlasem či televizí pomocí přístroje technicky způsobilého k příjmu rozhlasového či televizního vysílání. Nezahrnuje však zpřístupňování díla pacientům při poskytování zdravotní péče ve zdravotnických zařízeních⁵.

14. V souladu s § 97 odst. 1 autorského zákona je kolektivním správcem ten, kdo získal oprávnění k výkonu kolektivní správy. Podle § 98 odst. 6 písm. c) téhož zákona se žadateli udělí oprávnění, mimo jiné jestliže pro výkon téhož práva ve vztahu k témuž předmětu ochrany, a pokud jde o díla, pro výkon téhož práva k témuž druhu díla, nemá oprávnění již jiná osoba. Předkládající soud uvádí, že tímto ustanovením je v České republice zakotven zákonný monopol.

Skutkový stav, řízení a předběžné otázky

15. Ochranný svaz autorský pro práva k dílům hudebním, o.s. (dále jen „OSA“) je oprávněný kolektivní správce v České republice. Zastupuje také jiné kolektivní správce usazené v České republice a v některých jiných členských státech.

5 — Do srpna roku 2008 se tato výjimka vztahovala také na zpřístupňování díla ubytovaným v rámci poskytování služeb spojených s ubytováním.

16. Léčebné lázně Mariánské Lázně a. s. (dále jen „Lázně“) poskytují mimo jiné ústavní a ambulantní péči (preventivní, kurativní a rehabilitační) za využití místních přírodních léčivých zdrojů, poskytují ubytovací služby a provozují hostinskou činnost.

17. V žalovaném období (od 1. května 2008 do 31. prosince 2009) měly Lázně na pokojích umístěny televizní a rozhlasové přístroje, jež poskytovaly přístup k dílům spravovaným organizací OSA. Lázně však neměly s organizací OSA uzavřenu licenční smlouvu. OSA se domáhá zaplacení odměn ve výši 546 995 Kč (přibližně 21 000 eur) spolu s úroky.

18. Lázně tvrdí, že se na ně vztahuje výjimka stanovená v § 23 autorského zákona. Lázně tvrdí, že uvedené ustanovení je v souladu se směrnicí 2001/29, avšak v případě, že by s ní v souladu nebylo, nebylo by možné se dovolávat uvedené směrnice ve sporu mezi jednotlivci. Dále tvrdí, že OSA zneužívá svého monopolního postavení, když účtuje odměny, které jsou vyšší než v sousedních členských státech. Lázně, jejichž klientela je mezinárodní a jejichž televizní a rozhlasové přístroje přijímají zahraniční vysílání, jsou tak konkurenčně znevýhodňovány oproti obdobným zařízením v sousedních členských státech.

19. Krajský soud v Plzni žádá o rozhodnutí o následujících předběžných otázkách:

- „1) Je třeba vykládat směrnicí [...] 2001/29 [...] tak, že je v rozporu s článkem 3 a článkem 5 [čl. 5 odst. 2 písm. e), odst. 3 písm. b), odst. 5] výjimka nepřipouštějící odměnu autorům za sdělování jejich díla televizním či rozhlasovým vysíláním prostřednictvím televizního či rozhlasového přijímače pacientům na pokojích lázeňského zařízení, které je podnikatelským subjektem?
- 2) Je obsah těchto ustanovení týkajících se uvedeného užití díla ve směrnici natolik bezpodmínečný a dostatečně přesný, aby se jich mohli před vnitrostátními soudy dovolávat ve sporu mezi jednotlivci kolektivní správci autorských práv, pokud stát směrnicí neprovedl správně ve vnitrostátním právu?
- 3) Je třeba článek 56 a násl. [SFEU] a článek 102 [SFEU] (potažmo článek 16 směrnice [...] 2006/123 [...]) vykládat tak, že brání v aplikaci vnitrostátní právní úpravy, která vyhrazuje výkon kolektivní správy autorských práv na území státu pouze jednomu (monopolnímu) kolektivnímu správci autorských práv, a tím neumožňuje příjemci služby volný výběr kolektivního správce z jiného státu Evropské unie?“

20. Účastníci původního řízení, rakouská, česká, německá, maďarská a polská vláda a Evropská komise předložili písemná vyjádření a s výjimkou německé vlády rovněž přednesli ústní vyjádření na jednání konaném dne 26. června 2013. Ústní vyjádření byla na žádost Soudního dvora omezena na třetí otázku, a to v rozsahu, v němž se týká výkladu článku 56 SFEU.

Posouzení

První otázka

21. V první řadě vyvstává otázka, zda má být situace popsaná v § 23 autorského zákona (autorská díla zpřístupňovaná rozhlasovým nebo televizním vysíláním pacientům, kterým je poskytována zdravotní péče ve zdravotnickém zařízení) posuzována stejně jako situace, o níž šlo v rozsudku SGAE⁶ (kde Soudní dvůr shledal, že poskytování signálu hotelovým zařízením prostřednictvím televizních

6 — Rozsudek Soudního dvora ze dne 7. prosince 2006, SGAE (C-306/05, Sb. rozh. s. I-11519, body 32 až 47).

příjímačů klientům ubytovaným v pokojích tohoto zařízení představuje „sdělování veřejnosti“), nebo jako situace, o níž šlo v rozsudku SCF⁷ (kde Soudní dvůr shledal, že se „sdělování veřejnosti“ nevztahuje na bezplatné šíření zvukových záznamů v soukromém kabinetu zubního lékaře pro pacienty nezávisle na jejich vůli).

22. Je samozřejmě na příslušném vnitrostátním soudu, aby určil, zda lze situaci v původním řízení, kde se jedná o vysílaná díla zpřístupňovaná na pokojích lázeňského zařízení, kvalifikovat tak, že jde o díla zpřístupňovaná pacientům, kterým je poskytována zdravotní péče ve zdravotnickém zařízení, ve smyslu § 23 autorského zákona.

23. OSA, česká vláda a Komise stručně řečeno tvrdí, že sdělování díla prostřednictvím televizního nebo rozhlasového přístroje v lázeňském zařízení představuje sdělování veřejnosti. Mají za to, že se tyto okolnosti podobají okolnostem ve věci SGAE a liší se od okolností ve věci SCF. Lážně zastávají opačný názor.

24. Souhlasím s organizací OSA, českou vládou a Komisí.

25. Je pravda, že v rozsudku SCF vykládal Soudní dvůr výraz „sdělování veřejnosti“ obsažený v čl. 8 odst. 2 směrnice 92/100⁸, a nikoli totožný výraz obsažený v čl. 3 odst. 1 směrnice 2001/29. Přitom však do značné míry vycházel ze svých rozsudků ve věcech SGAE a Football Association Premier League a další⁹, které se týkaly čl. 3 odst. 1 směrnice 2001/29. Soudní dvůr sice mezi oběma ustanoveními rozlišoval, avšak pouze ke zdůraznění ještě většího významu výdělečné povahy předmětného jednání v kontextu směrnice 92/100¹⁰.

26. V této judikatuře stanovil Soudní dvůr pro určování, zda dochází ke „sdělování veřejnosti“ ve smyslu předmětných směrnic, několik kritérií, jež zčásti vycházejí z výkladu mezinárodních dohod zavazujících Unii nebo její členské státy¹¹. Tato kritéria lze shrnout následovně.

27. Zprvé musí být uvedený výraz chápán v jeho širokém smyslu, tak aby byla zajištěna vysoká úroveň ochrany nositelů práv¹². Zadruhé není rozhodné, jakými prostředky ke sdělování dochází; rozhodná je skutečnost, že je veřejnosti umožněn přístup k předmětným dílům¹³. Zatřetí pojem „veřejnost“ představuje neurčitý, leč dosti vysoký počet potenciálních diváků či posluchačů a v tomto ohledu by měl být zohledněn kumulativní účinek počtu potenciálních adresátů majících přístup k dílu souběžně nebo postupně¹⁴. Začtvrté se v případě dané veřejnosti musí jednat o „novou“ veřejnost v tom smyslu, že je odlišná od veřejnosti, která byla brána v potaz při udělování povolení pro původní vysílání (je-li

7 — Rozsudek Soudního dvora ze dne 15. března 2012, SCF Consorzio Fonografici (C-135/10, body 70 až 102).

8 — Směrnice Rady 92/100/EHS ze dne 19. listopadu 1992 o právu na pronájem a půjčování a o některých právech v oblasti duševního vlastnictví souvisejících s autorským právem (Úř. věst. L 346, s. 61; Zvl. vyd. 17/01, s. 120); viz nyní čl. 8 odst. 2 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/115/ES ze dne 12. prosince 2006 o právu na pronájem a půjčování a o některých právech v oblasti duševního vlastnictví souvisejících s autorským právem (kodifikované znění) (Úř. věst. L 376, s. 28). Uvedené ustanovení (které v roce 2006 nedoznalo žádných změn) zní: „Členské státy stanoví právo, kterým se zajistí, že uživatel zaplatí jedinou spravedlivou odměnu, pokud je užito zvukového záznamu vydaného k obchodním účelům nebo rozmnoženiny takového záznamu k bezdrátovému vysílání nebo jakémukoliv jinému sdělování veřejnosti, a že tato odměna bude rozdělena mezi dotčené výkonné umělce a výrobce zvukových záznamů. [...]“.

9 — Rozsudek Soudního dvora ze dne 4. října 2011, Football Association Premier League a další (C-403/08 a C-429/08, Sb. rozh. s. I-9083, body 183 až 207).

10 — Viz body 74, 75 a 89 výše uvedeného rozsudku SCF a bod 188 výše uvedeného rozsudku Football Association Premier League a další.

11 — Zejména Mezinárodní úmluva o ochraně výkonných umělců, výrobců zvukových záznamů a rozhlasových organizací, přijatá v Římě dne 26. října 1961, Bernská úmluva o ochraně literárních a uměleckých děl (Pařížský akt ze dne 24. července 1971), revidovaná dne 28. září 1979, Dohoda o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví v příloze 1C Dohody o zřízení Světové obchodní organizace (WTO) podepsané v Marrákeši dne 15. dubna 1994 a schválené rozhodnutím Rady 94/800/ES ze dne 22. prosince 1994 (Úř. věst. L 336, s. 1; Zvl. vyd. 11/21, s. 80), a Smlouva Světové organizace duševního vlastnictví (WIPO) o výkonech výkonných umělců a o zvukových záznamech přijatá dne 20. prosince 1996 a schválená rozhodnutím Rady 2000/278/ES ze dne 16. března 2000 (Úř. věst. L 89, s. 6; Zvl. vyd. 11/33, s. 208).

12 — Viz bod 36 výše uvedeného rozsudku SGAE a bod 186 výše uvedeného rozsudku Football Association Premier League a další.

13 — Viz body 43 až 46 výše uvedeného rozsudku SGAE, body 192 až 194 výše uvedeného rozsudku Football Association Premier League a další a bod 82 výše uvedeného rozsudku SCF.

14 — Viz body 37 až 39 výše uvedeného rozsudku SGAE a body 84 až 87 výše uvedeného rozsudku SCF.

například pořad určený pro soukromé sledování zpřístupněn širokému obecnstvu)¹⁵. Konečně má-li sdělování výdělečnou povahu (když například láká zákazníky), jedná se o relevantní známku toho, že spadá nejen do působnosti práva na spravedlivou odměnu podle článku 8 směrnice 1992/100 nebo směrnice 2006/115, ale také do působnosti práva na sdělování veřejnosti podle článku 3 směrnice 2001/29¹⁶.

28. Domnívám se, že při uplatnění uvedených kritérií musí poskytnutí televizních a rozhlasových přístrojů na pokojích lázeňského zařízení spolu s příslušným signálem umožňujícím sledování nebo poslech pořadů spadat pod pojem „sdělování veřejnosti“ uvedený v čl. 3 odst. 1 směrnice 2001/29, až na výjimečné okolnosti, kdy některé nebo některá z kritérií nejsou splněna. Lázeňské zařízení může zejména ubytovávat, ať již současně nebo postupně, neurčitý, leč dosti vysoký počet lidí, kteří mohou ve svých pokojích přijímat vysílání a kteří tvoří novou veřejnost v tom smyslu, že původní povolení bylo určeno ke sledování či poslechu pořadů jednotlivci, a to buď osobně, nebo v jejich soukromém či rodinném kruhu. Navíc lze jen stěží popřít, že poskytnutí rozhlasových a televizních přístrojů na pokojích má pro zařízení výdělečnou povahu v tom smyslu, že zákazník může přilákat spíše jejich poskytnutí než jejich neposkytnutí. Lázně samy argumentovaly, že jsou-li od nich požadovány vyšší odměny než od zařízení v sousedních zemích, pak jsou konkurenčně znevýhodněny; toto jejich znevýhodnění by se dále prohloubilo, kdyby neposkytovaly vůbec žádný přístup k vysílání, zatímco konkurenční zařízení tak činí.

29. Soudní dvůr v rozsudku SCF shledal, že při šíření hudební kulisy za přítomnosti pacientů v soukromém kabinetu zubního lékaře nejsou rozhodná kritéria splněna. Pacienti zubního lékaře zejména tvoří „určenou skupinu potenciálních posluchačů“ spíše než o „obecné zpřístupnění“ neurčitému okruhu lidí; vždy se jedná o malý počet osob; šíření hudební kulisy nemůže mít dopad na příjem zubního lékaře; pacientům je hudba pouštěna nezávisle na jejich vůli¹⁷.

30. V takové situaci, jako je situace v původním řízení, se patrně žádná z těchto úvah neuplatní. Lázeňská zařízení mají obvykle širší a neurčitější klientelu než zubní lékaři (a na jednání byly Lázně svým právním zástupcem popsány jako možná největší zařízení tohoto druhu v Evropě); zpřístupnění televizního a rozhlasového vysílání na pokojích může zcela jistě ovlivnit pacientův výběr zařízení; možnost výběru může být v tomto ohledu směrodatná.

31. Televizní a rozhlasové přístroje jsou navíc umístěny v pokojích hostů. Tyto přístroje jsou používány v rámci využívání ubytovacích kapacit nabízených Lázněmi, a nikoli při poskytování zdravotní péče. Taková situace se zřetelně podobá situaci hotelových hostů ve věci SGAE.

32. V druhé řadě vyvstává otázka, zda lze okolnosti v původním řízení podřadit pod výjimky dovolené článkem 5 odst. 2 písm. e) nebo odst. 3 písm. b) směrnice 2001/29. Podle mého názoru to možné není.

33. Článek 5 odst. 2 písm. e) není relevantní, neboť se týká možné výjimky z práva na rozmnožování podle článku 2 směrnice, a nikoli práva udělit svolení ke sdělování veřejnosti podle článku 3. V původním řízení jde pouze o poslední uvedené právo. Článek 5 odst. 2 písm. e) se každopádně týká „sociálních institucí sledujících nekomerční cíle, jakými jsou nemocnice nebo věznice“. Lázeňské zařízení provozované za účelem dosahování zisku tuto definici nesplňuje.

15 — Viz body 40 až 42 výše uvedeného rozsudku SGAE a body 197 až 199 výše uvedeného rozsudku Football Association Premier League a další.

16 — Viz bod 44 výše uvedeného rozsudku SGAE, body 204 až 206 výše uvedeného rozsudku Football Association Premier League a další a bod 88 a následující výše uvedeného rozsudku SCF.

17 — Viz body 95 až 98 uvedeného rozsudku.

34. Článek 5 odst. 3 písm. b) se omezuje nejen na užití nekomerční povahy, ale také na užití „ve prospěch osob zdravotně postižených, přičemž toto využití se přímo týká uvedeného postižení [...], a to v rozsahu vyžadovaném dotyčným postižením“. V předkládacím usnesení ani ve vyjádřeních učiněných před Soudním dvorem nebylo uvedeno nic, co by naznačovalo nějakou souvislost mezi zpřístupněním televizních a rozhlasových přijímačů na lázeňských pokojích a jakýmkoli konkrétním postižením pacientů.

35. Jelikož se nemůže uplatnit ani jedna z uvedených výjimek, čl. 5 odst. 5, na který vnitrostátní soud rovněž odkazuje a který pouze omezuje rozsah působnosti uvedených výjimek, není relevantní.

36. Na první otázku bych tedy odpověděla tak, že vnitrostátním právem upravená výjimka nepřipouštějící odměnu autorům za sdělování jejich díla prostřednictvím televizního či rozhlasového přijímače pacientům na pokojích lázeňského zařízení, které je podnikatelským subjektem, je v rozporu se směrnicí 2001/29.

Druhá otázka

37. Jsou příslušná ustanovení směrnice 2001/29 dostatečně bezpodmínečná a přesná, aby se jich mohli kolektivní správci dovolávat před vnitrostátními soudy, pokud členský stát neprovedl směrnicí správně?

38. Stručně řečeno, organizace OSA na tuto otázku odpovídá kladně. S poukazem na rozsudek Küçükdeveci¹⁸ má OSA za to, že vnitrostátní soud projednávající takový spor musí postupovat tak, že aplikaci veškerých rozporných ustanovení § 23 autorského zákona vyloučí.

39. Lázně argumentují, že v souladu s kritériem stanoveným v rozsudku Foster a další¹⁹ je OSA odnoží státu; je totiž podřízena státní moci nebo kontrole státu a má zvláštní oprávnění oproti oprávněním plynoucím z běžných pravidel aplikovatelných na vztahy mezi jednotlivci. Organizace OSA proto musí být postavena na roveň státu a nemůže se dovolávat účinků směrnice.

40. Česká vláda má za to, že žádná otázka přímého účinku nevystává; nejsou totiž splněny podmínky pro aplikaci výjimky dle § 23 autorského zákona, tj. vysílání ve zdravotnickém zařízení a v průběhu poskytování zdravotní péče. I když jsou lázně podle vnitrostátního práva zdravotnickými zařízeními, takováto péče není klientům poskytována na pokojích.

41. Německá a maďarská vláda připomínají, že směrnice nemůže sama o sobě ukládat jednotlivci povinnosti a že se směrnice jako takové nemůže vůči jednotlivci dovolávat ani veřejnoprávní organizace ani jiný jednotlivec.

42. Komise tvrdí, že v takové situaci, o jakou jde v posuzovaném případě, musí vnitrostátní soud vykládat vnitrostátní právo v souladu s unijním právem. Na tom nic nemění skutečnost, že se jedná o případ právních účinků vůči jednotlivé osobě či ve vztahu mezi jednotlivci – osobami – navzájem.

43. S argumenty organizace OSA a Komise věcně souhlasím.

44. Zaprvé, při uplatňování vnitrostátního práva je vnitrostátní soud povolán k jeho výkladu povinen v co největším možném rozsahu vnitrostátní právo vykládat ve světle znění a účelu každé relevantní směrnice, aby bylo dosaženo výsledku, který směrnice sleduje. Uvedená povinnost je inherentní systému Smlouvy o fungování Evropské unie. Uvedenému soudu umožňuje, aby zajistil plnou účinnost unijního práva, rozhoduje-li o sporech v rámci svých pravomocí.

18 — Rozsudek Soudního dvora ze dne 19. ledna 2010, Küçükdeveci (C-555/07, Sb. rozh. s. I-365, bod 56).

19 — Rozsudek Soudního dvora ze dne 12. července 1990, Foster a další (C-188/89, Recueil, s. I-3313, body 16 až 22).

45. Pouze v případě, že takový přístup není možný – například kdyby vedl k výkladu *contra legem* – je třeba zvážit, zda má příslušné ustanovení směrnice přímý účinek, a pokud ano, zda se lze tohoto účinku dovolávat vůči straně sporu na vnitrostátní úrovni.

46. Bude tedy na předkládajícím soudu, aby učinil vše, co spadá do jeho pravomoci, s tím, že vezme v úvahu veškeré vnitrostátní právo a použije metody výkladu jím uznané, aby zajistil plnou účinnost směrnice 2001/29 a došel k výsledku, který bude v souladu s cílem sledovaným touto směrnicí²⁰.

47. Zadruhé, argument Lázní, že OSA je odnoží státu, nepovažuji za relevantní. Přímého účinku by bylo možné se vůči státní entitě dovolávat pouze tehdy, kdyby se Lázně mohly dovolávat ustanovení směrnice 2001/29, jež nebylo provedeno do vnitrostátního práva²¹. Z odpovědi na první otázku, již navrhuji, však vyplývá, že tomu tak není. Zdá se, že Lázně spíše vycházejí z výkladu vnitrostátního práva, který by nebyl v souladu se směrnicí. Takový výklad není s ohledem na výše shrnutou judikaturu přípustný²². Zdá se, že tvrzení, podle kterého je třeba organizaci OSA považovat za odnož státu, lze v každém případě jen stěží doložit, neboť kolektivní správci usilují o prosazování soukromoprávních nároků jednotlivců, a nikoli o výkon nějaké formy státní moci.

48. Na druhou otázku je proto třeba odpovědět tak, že neprovedl-li členský stát směrnicí 2001/29 správně, musí vnitrostátní soud, který projednává nárok na autorskou odměnu vůči jednotlivci, vykládat své vnitrostátní právo v co největším možném rozsahu ve světle znění a účelu uvedené směrnice, aby bylo dosaženo výsledku, který směrnicí sleduje.

Třetí otázka

49. Vnitrostátní soud se táže, zda některá unijní pravidla o volném pohybu služeb nebo o zneužívání dominantního postavení brání členskému státu v tom, aby výkon kolektivní správy autorských práv na svém území vyhradil pouze jednomu kolektivnímu správci, a vytvořil tak územní monopol, v jehož důsledku je příjemcům služeb znemožněn volný výběr kolektivního správce z jiného členského státu.

K přípustnosti

50. Komise má za to, že tato otázka má jen velice vzdálenou souvislost se sporem v původním řízení, který se týká definice pojmu „sdělování veřejnosti“. Česká a rakouská vláda zacházejí ještě dále; podle nich totiž neexistuje žádná známka toho, že by se Lázně pokoušely uzavřít smlouvu s kolektivním správcem usazeným v jiném členském státě, a ať již bude odpověď jakákoli, nemůže mít žádný vliv na požadavek zaplacení autorské odměny. Uvedené vlády považují tuto otázku za nepřípustnou. Organizace OSA zaujala na jednání stejný postoj.

51. Nesouhlasím s tím, že by Soudní dvůr měl odepřít odpověď na tuto otázku. V souladu s ustálenou judikaturou je věcí pouze vnitrostátního soudu, kterému byl spor předložen a jenž musí nést odpovědnost za soudní rozhodnutí, které bude vydáno, posoudit s ohledem na konkrétní okolnosti věci jak nezbytnost rozhodnutí o předběžné otázce, tak relevanci položených otázek. Proto jestliže se položené otázky týkají výkladu unijního práva, je Soudní dvůr v zásadě povinen rozhodnout.

20 — Klasické příklady těchto zásad jsou obsaženy v rozsudcích Soudního dvora ze dne 13. listopadu 1990, *Marleasing* (C-106/89, Recueil, s. I-4135); ze dne 5. října 2004, *Pfeiffer a další* (C-397/01 až C-403/01, Sb. rozh. s. I-8835), a ze dne 4. července 2006, *Adeneler a další* (C-212/04, Sb. rozh. s. I-6057). Z novější judikatury viz například rozsudky Soudního dvora ze dne 24. ledna 2012, *Dominguez* (C-282/10, bod 23 a násl. a citovaná judikatura), a ze dne 5. září 2012, *Lopes Da Silva Jorge* (C-42/11, bod 53 a násl. a citovaná judikatura).

21 — Viz například bod 32 a násl. výše uvedeného rozsudku *Dominguez*, zejména jeho body 38 a 39 a citovaná judikatura.

22 — V bodech 44 až 46.

Odmítnout rozhodnutí o položené předběžné otázce může jen výjimečně, a to pouze tehdy, je-li zjevné, že žádaný výklad nemá žádný vztah k realitě nebo předmětu sporu v původním řízení, jestliže se jedná o hypotetický problém nebo také jestliže Soudní dvůr nedisponuje skutkovými nebo právními poznatky nezbytnými pro užitečnou odpověď na otázky, které jsou mu položeny²³.

52. V projednávané věci nejsou takové okolnosti dány. V předkládacím usnesení se uvádí, že organizace OSA podle tvrzení Lázní zneužívá svého zákonného monopolu tím, že účtuje vyšší odměnu, než jakou účtují kolektivní správci usazení v sousedních členských státech. Aby bylo možné se s tímto argumentem vypořádat, musí předkládající soud zohlednit stav podle unijních pravidel o volném pohybu služeb a o hospodářské soutěži a je oprávněn požádat Soudní dvůr o poskytnutí vodítek a tato od něj obdržet.

K věci samé

53. Daný stav posoudím nejprve ve vztahu ke zneužití dominantního postavení a poté ve vztahu k poskytování služeb.

– Zneužití dominantního postavení

54. Předkládající soud se táže, zda článek 102 SFEU brání členskému státu v tom, aby kolektivnímu správci přiznal územní monopol, který příjemcům služeb uvedeného správce omezuje výběr.

55. Jak bylo zdůrazněno v některých vyjádřeních předložených Soudnímu dvoru, zákonný monopol v členském státě může znamenat dominantní postavení ve smyslu článku 102 SFEU. Avšak pouhé vytvoření takového postavení přiznáním zvláštních nebo výlučných práv ve smyslu čl. 106 odst. 1 SFEU není jako takové neslučitelné s článkem 102 SFEU. Členský stát porušuje zákazy stanovené těmito dvěma ustanoveními pouze tehdy, je-li dotčený podnik veden ke zneužití svého dominantního postavení v důsledku pouhého výkonu uvedených práv nebo vytvářejí-li tato práva situaci, ve které je tento podnik veden ke zneužití svého dominantního postavení²⁴.

56. Zneužití, o němž hovoří Lázně v původním řízení, spočívá v tom, že OSA účtuje vzhledem k neexistující hospodářské soutěži nepřiměřené odměny. Zda jsou uvedené odměny ve skutečnosti nepřiměřené, přísluší určit vnitrostátnímu soudu. Je-li tomu tak (předkládací usnesení neobsahuje v tomto ohledu žádné údaje), musí ze svého zjištění vyvodit veškeré odpovídající důsledky v rámci původního řízení. Jakékoli zjištění, že dochází ke zneužívání dominantního postavení, se však bude primárně týkat jednání organizace OSA, a nikoli platnosti vnitrostátních právních předpisů, na jejichž základě byl monopol přiznán. O tyto právní předpisy by se jednalo pouze v případě, že by se ukázalo, že organizaci OSA k takovému zneužívání vedou. Souhlasím s Komisí a některými z členských států, že spis neobsahuje nic, co by naznačovalo, že podmínky, za nichž je monopol přiznán, jsou takové povahy, že vedou kolektivního správce k účtování nadměrných odměn. Je však na vnitrostátním soudu, aby v této otázce přijal konečné rozhodnutí, a to v rozsahu, v jakém tato otázka vyvstává v původním řízení.

23 — Z nedávných příkladů viz rozsudek Soudního dvora ze dne 27. června 2013, Di Donna (C-492/11, body 24 a 25 a citovaná judikatura).

24 — Z nedávných příkladů viz rozsudek Soudního dvora ze dne 3. března 2011, AG2R Prévoyance (C-437/09, Sb. rozh. s. I-973, body 67 a 68 a citovaná judikatura).

– Služby

57. OSA a několik členských států uvedly, že činnosti kolektivních správců nespádají do působnosti unijních pravidel o volném pohybu služeb; buď se totiž vůbec nejedná o „služby“, neboť uvedené činnosti představují pouze kolektivní výkon práv ze strany jejich nositelů, anebo se jedná o služby obecného zájmu ne hospodářské povahy, které jsou vyňaty z působnosti směrnice 2006/123 na základě jejího čl. 2 odst. 2 písm. a).

58. S tím nesouhlasím. Činnosti kolektivních správců byly vždy považovány za činnosti spadající do působnosti pravidel Smlouvy o volném pohybu služeb²⁵. Je pravda, že takoví správci poskytují služby v první řadě svým členům (nositelům práv, na jejichž účet vybírají odměny). Argumentace, že navzdory odlišné subjektivitě je kolektivní správce pouze prodlouženou rukou každého ze svých členů jednajících vlastním jménem, je ale zcela vykonstruovaná. Je zřejmé, že takoví správci poskytují služby nositelům práv, pro něž by jinak bylo obtížné vybírat odměny mimo jiné za sdělování hudebních děl veřejnosti.

59. Skutečnost, že takové služby nelze přesně zařadit do některé z kategorií vyjmenovaných (demonstrativně) v článku 57 SFEU nebo že kolektivní správci jsou v zásadě řízeni jako nevýdělečné organizace, nemůže podle mého názoru na dané situaci nic změnit. Takoví správci nutně potřebují nějaký příjem, i kdyby se mělo jednat pouze o pokrytí personálních a administrativních nákladů. Z tohoto důvodu mohu také jen stěží souhlasit s tím, že by činnosti kolektivních správců byly službami obecného zájmu ne hospodářské povahy.

60. Kolektivní správci navíc poskytují služby nejen nositelům práv, ale také uživatelům, jako jsou Lázně²⁶. Pro poctivého a svědomitého uživatele, který chce platit odměny nositelům práv za sdělování jejich děl veřejnosti, by to bylo obtížné, kdyby neexistoval systém licencí na konkrétní repertoáry poskytovaných kolektivními správci.

– Článek 16 směrnice 2006/123

61. Vyjádření učiněná před Soudním dvorem hovoří takřka jednohlasně²⁷ v tom směru, že se článek 16 směrnice 2006/123 na situaci v původním řízení nepoužije, ačkoli se rozcházejí v důvodech jeho nepoužitelnosti. Argumentováno je různě, například že činnosti kolektivního správce nejsou „službami“ ve smyslu čl. 4 odst. 1 směrnice; že jsou službami obecného zájmu ne hospodářské povahy, které jsou podle čl. 2 odst. 2 písm. a) vyloučeny; že jsou službami obecného hospodářského zájmu, které jsou z působnosti článku 16 vyňaty na základě čl. 17 odst. 1, nebo že jsou vyňaty z působnosti článku 16 na základě čl. 17 odst. 11, který vylučuje autorská práva a příbuzná ochranná práva.

62. Otázku, zda lze na činnosti kolektivních správců pohlížet tak, že nejsou službami vůbec nebo že jsou službami obecného zájmu ne hospodářské povahy, jsem již zkoumala.

63. Domnívám se však, že by předmětné činnosti bylo možné považovat za služby obecného *hospodářského* zájmu (čl. 17 odst. 1 směrnice 2006/123), jejichž stanovení přísluší členským státům (čl. 1 odst. 3 téže směrnice), a které jsou tak zvláště vyňaty z působnosti článku 16, jakož i z působnosti celé směrnice na základě čl. 1 odst. 2.

25 — Viz rozsudky Soudního dvora ze dne 25. října 1979, Greenwich Film Production (22/79, Recueil, s. 3275, bod 12); ze dne 2. března 1983, GVL v. Komise (7/82, Recueil, s. 483, bod 38), a ze dne 20. října 1993, Phil Collins a další (C-92/92 a C-326/92, Recueil, s. I-5145, bod 24).

26 — Viz rozsudek Soudního dvora ze dne 11. prosince 2008, Kanal 5 a TV 4 (C-52/07, Sb. rozh. s. I-9275, bod 29), jakož i body 40 až 42 stanoviska generální advokátky Trstenjak v této věci.

27 — Lázně se o uvedeném ustanovení zmínily jen stručně, a to ve vztahu k nálezů českého Ústavního soudu.

64. Podle mého názoru musejí být každopádně vyňaty z působnosti článku 16 směrnice 2006/123 (ustanovení, k němuž předkládající soud žádá o poskytnutí vodítek), a to v rozsahu, v němž spadají do oblasti autorských práv a příbuzných ochranných práv vyjmenovaných v čl. 17 odst. 11 téže směrnice. Ačkoli se posledně uvedené ustanovení s ohledem na své znění týká pouze práv, je zřejmé, že se musí ve skutečnosti týkat služeb souvisejících s uvedenými právy, neboť jen služby mohou být vyňaty z působnosti článku 16. Článek 1 odst. 3 navíc upřesňuje, že se směrnice nezabývá zrušením monopolů na poskytování služeb.

– Článek 56 a následující SFEU

65. Skutečnost, že služby poskytované kolektivními správci nespádají do působnosti (článku 16) směrnice 2006/123, neznamená, že by byly vyňaty z působnosti obecnějších ustanovení článku 56 a následujících SFEU. Za těchto podmínek zřejmě nelze popřít, že územní monopoly ohraničující oblasti, v nichž mohou kolektivní správci působit, omezují jejich svobodu poskytování služeb, což je uvedenými ustanoveními v zásadě zakázáno. Rovněž omezují svobodu jak nositelů práv, tak uživatelů vybrat si z více poskytovatelů služeb.

66. Diskuse před Soudním dvorem se soustředila na otázku, zda mohou být taková omezení odůvodněna, čili zda sledují legitimní cíl, který je v souladu se Smlouvami, zda jsou odůvodněna naléhavými důvody obecného zájmu, zda mohou zaručit dosažení uvedeného cíle a zda nepřekračují meze toho, co je k jeho dosažení nezbytné²⁸.

67. V tomto ohledu musí být jakýkoli závěr založen na skutkových zjištěních, jež v kontextu řízení o předběžné otázce v zásadě nespádají do pravomoci Soudního dvora. Argumenty, které byly uplatněny v průběhu písemné i ústní části řízení, však Soudnímu dvoru umožňují poskytnout vnitrostátnímu soudu jistá vodítka pro účely jeho posouzení.

68. Pokud jde o sledovaný cíl, lze stěží popřít, že zaručení zájmů nositelů autorských práv (a uživatelů) spravedlivým a účinným výběrem a správou autorských odměn je legitimní cíl, který je v souladu se Smlouvami. Celková užitečnost kolektivních správců ani jako taková není zpochybnována.

69. Zkoumat je nutno otázku, zda důvody obecného zájmu uplatněné na podporu zavedení nebo zachování územních monopolů v případě takových správců jsou „naléhavé“ v tom smyslu, že takové monopoly nejsou toliko vhodné, ale též nezbytné k zajištění cíle spočívajícího ve spravedlivém a účinném výběru a správě a nepřekračují meze toho, co je k tomu nezbytné.

70. Domnívám se, že na tomto místě je užitečné si uvědomit, jakým způsobem kolektivní správci fungují, zejména pokud jde o hudební díla, jak již bylo podrobně rozvedeno ve vyjádřeních učiněných před Soudním dvorem.

71. Takoví správci jsou sdruženími nositelů práv, která vybírají odměny, jež náležejí jejich členům zejména za jakékoli sdělování jejich děl veřejnosti. Dosahují toho poskytováním licencí uživatelům, kteří si přejí takové sdělování děl zajišťovat, a to pro určené repertoáry sestávající z několika hudebních děl nebo z děl několika nositelů práv. Vybírají odměny od držitelů licencí a kontrolují uživatele nebo potenciální uživatele, aby se tak ověřilo, zda jsou díla sdělována veřejnosti, a pokud ano, zda je uživatel držitelem licence.

28 — Z nedávných příkladů ustálené judikatury Soudního dvora viz rozsudek ze dne 18. července 2013, Citroën Belux (C-265/12, bod 37).

72. V Evropské unii působí typicky (i když ne vždy) kolektivní správci (ať již na základě zákonného nebo faktického monopolu) v rámci území jednoho členského státu a může jim být uloženo, aby za člena přijali každého nositele práv, který je rezidentem takového státu nebo je v něm usazen. V takových případech kontrolují a poskytují licence uživatelům v rámci téhož členského státu. Přeje-li si uživatel získat licenci na repertoár spravovaný kolektivním správcem v jiném členském státě, je to možné prostřednictvím vzájemných dohod mezi takovými správci, z nichž každý zastupuje na vlastním území toho druhého.

73. Argumenty na podporu opodstatněnosti monopolů uplatnila organizace OSA a všechny členské státy zúčastněné v řízení, opačné argumenty uplatnily Lázně a zejména Komise.

74. Hlavní argumenty uplatněné na podporu jejich opodstatněnosti lze shrnout takto: bylo zdůrazněno, že systém zákonných územních monopolů s dohodami o vzájemném zastoupení poskytuje uživatelům „místo jednotného přístupu“ v rámci členského státu, čímž odstraňuje nejistotu o tom, kde je třeba získat licenci a jaká práva jsou v různých licencích poskytována; brání fragmentaci repertoárů, kdy kolektivní správci „selektují“ nejlukrativnější nositele práv a opomíjejí minoritní či lokální kulturní zájmy; poskytuje nositelům práv lepší vyjednávací pozici ve vztahu k uživatelům na daném území, a pomáhá tak vyhnout se „honně“ za co nejnižšími licenčními poplatky; umožňuje členským státům ukládat nezbytné podmínky v oblasti řízení kolektivních správců a podrobit je úřednímu dohledu a kontrole a konečně snižuje náklady tím, že zamezuje násobení zdrojů nezbytných nejen v oblasti administrativy, ale také v oblasti kontroly nad potenciálními porušovateli na daném území.

75. Protiargumenty uplatněné před Soudním dvorem jsou ve stručnosti následující: vnitrostátní „místo jednotného přístupu“ není nezbytné, neboť by mohla být zřízena „platforma“ pro celou Unii, jež by zpřístupňovala veškeré nezbytné informace všem potenciálním uživatelům; v členských státech (jako je Švédsko a Spojené království), kde neexistuje územní monopol, není žádná fragmentace repertoárů patrná ani se uživatelé nepotýkají s obtížemi při vyhledávání a získávání licencí, o které mají zájem; volný výběr poskytovatele služeb ze strany nositelů práv a uživatelů povede k účinné hospodářské soutěži, a tím i ke spravedlivějším sazbám a účinnějšímu výběru, a to ku prospěchu všech zúčastněných; není zapotřebí zákonného monopolu, aby se členskému státu umožnilo účinně regulovat kolektivní správce; náklady na výběr (které podle zjištění činí 15 % až 20 % částky autorských odměn) jsou ve skutečnosti při vzájemném zastoupení vyšší, zatímco kolektivní správce usazený v jednom členském státě by mohl bez obtíží kontrolovat užívání v jiných členských státech, ať již za použití vlastních zdrojů nebo s využitím zdrojů spolupracujícího kolektivního správce usazeného v tomto jiném členském státě, a možnost udělení licence pro více území by přinesla prospěch nejen uživatelům (jako jsou Lázně, které tvrdí, že jsou součástí skupiny působící v několika členských státech), ale také nositelům práv.

76. Náležité vyhodnocení uvedených argumentů by v mnoha ohledech znamenalo rozhodování mezi protichůdnými skutkovými tvrzeními, což přesahuje pravomoc Soudního dvora v kontextu tohoto řízení (a je možná spíše úkolem pro zákonodárce). V tomto ohledu podotýkám, že Tribunál nedávno vyhověl žalobě proti rozhodnutí Komise, v němž bylo mimo jiné shledáno, že několik kolektivních správců protiprávně koordinovalo vymezení územní působnosti, přičemž omezovali licence na domácí území každého z nich²⁹. V uvedeném rozsudku Tribunál zejména konstatoval, že Komise nepodložila některá tvrzení, jež jsou podobná tvrzením uplatňovaným Komisí v tomto řízení³⁰. Proti uvedenému rozsudku nebyl podán kasační opravný prostředek a Komise v tomto řízení uznala skutečnost, že se jí nepodařilo svůj postoj před Tribunálem podložit. Ze zjištění Tribunálu, učiněných

29 — Viz rozsudek Tribunálu ze dne 12. dubna 2013, CISAC v. Komise (T-442/08), který se týkal rozhodnutí Komise C(2008) 3435 final ze dne 16. července 2008 v řízení podle článku 81 [ES] a článku 53 Dohody o EHP (Věc COMP/C2/38.698 – CISAC).

30 — Viz bod 146 a násl. rozsudku.

v jiném řízení a za jiných okolností³¹, ale nevyvozují žádné konečné závěry, jen zdůrazňují, že k přijetí konečného rozhodnutí o opodstatněnosti zákonných územních monopolů v případě kolektivních správců je žádoucí provést důkladné posouzení, které jde nad rámec toho, co může Soudní dvůr v rámci tohoto řízení učinit.

77. Na základě posouzení argumentů uplatněných v tomto řízení mám v první řadě za to, že protiargumenty neobsahují nic, co by vrhalo vážné pochybnosti na skutečnost, že takové zákonné monopoly, jako je monopol v původním řízení, jsou schopny zajistit spravedlivý a účinný výběr a správu autorských odměn. Je sice pravda, že podle Komise vedou k násobení nákladů, avšak právní zástupce organizace OSA na jednání uvedl, že náklady jsou v rámci dohod o vzájemném zastoupení obvykle sdíleny.

78. Jistě však vyvstává otázka, zda jsou takové monopoly nezbytné k dosažení sledovaných cílů a zda jsou vzhledem k těmto cílům přiměřené.

79. V tomto ohledu „lze říci mnohé na obou stranách“³² – a já se nedomnívám, že by argumenty jedné strany uplatněné ve vyjádřeních učiněných v tomto řízení před Soudním dvorem jednoznačně předčily argumenty druhé strany.

80. Na jedné straně například považuji za přesvědčivé argumenty, podle nichž je jak pro nositele práv, tak pro uživatele primárně žádoucí, aby na určitém území existovalo „místo jednotného přístupu“; na druhé straně též přichází v úvahu, že by takové místo mohlo být zřízeno na unijní úrovni, pokud by byla všechna omezení volného pohybu služeb v této oblasti odstraněna. Není však nijak prokázáno, že by posledně uvedené řešení bylo nutně realizováno bez regulace. Jako další příklad zde lze uvést to, že Komise sice nemusela najít v těch málo členských státech, kde v současnosti neexistuje žádný zákonný monopol, důkazy o fragmentaci repertoáru nebo o opomíjení hudby s významem pro menšinové posluchače, to ale nutně neznamená, že takovým dopadům není v praxi bráněno právě existencí zákonných nebo faktických monopolů ve většině členských států. A ještě jeden příklad: zatímco potřeba regulovat činnosti kolektivních správců nemusí vyžadovat zavedení národních monopolů, může být obtížné dosáhnout kýženého cíle pouze tím, že tito správci budou podléhat řadě vnitrostátních regulačních opatření podle toho, v jakém členském státě svou činnost vykonávají.

81. Stručně řečeno, domnívám se, že zatímco byla předložena solidní argumentace na podporu zrušení zákonných územních monopolů v zájmu naplnění zákazu omezení volného pohybu služeb stanoveného Smlouvou, nebylo prokázáno, že tohoto volného pohybu a zároveň spravedlivého a účinného výběru a správy autorských odměn ve vztahu ke sdělování hudebních děl veřejnosti prostřednictvím pevných rozhlasových a televizních přijímačů lze dosáhnout bez regulačního rámce na unijní úrovni. Můj názor podporuje také Komisí vypracovaný návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o kolektivní správě autorského práva a práv s ním souvisejících a udělování licencí pro více území k právům k užití hudebních děl online na vnitřním trhu. V uvedeném návrhu se uvádí, že „podle zásady subsidiarity (čl. 5 odst. 3 Smlouvy o EU) musí EU přijmout opatření, jelikož se ukázalo, že právní rámec na vnitrostátní úrovni i na úrovni EU není pro řešení problémů dostatečný“³³.

82. Zastávám proto názor, že ve vztahu ke sdělování hudebních děl veřejnosti prostřednictvím pevných rozhlasových a televizních přijímačů, a dokud neexistuje žádná regulace na unijní úrovni, se lze legitimně domnívat, že vnitrostátní zákonné monopoly v případě kolektivních správců sledují legitimní cíl, který je slučitelný se Smlouvami, jsou odůvodněné naléhavými důvody obecného zájmu, jsou s to

31 — Napadené rozhodnutí ve věci T-442/08 se týkalo „podmínek pro správu práv k veřejnému provozování hudebních děl, jakož i pro udělování příslušných licencí, a to výhradně stran způsobů využití prostřednictvím internetu, družicového vysílání a kabelového přenosu“ (bod 1 rozsudku). Projednávaná věc se týká sdělování děl veřejnosti prostřednictvím pevných rozhlasových a televizních přijímačů, tedy situace, kdy mohou mít územní aspekty větší význam.

32 — Sir Roger de Coverley, citováno z *The Spectator*, 20. července 1711.

33 — COM(2012) 372 final, v současnosti projednávaný Parlamentem a Radou; viz bod 3.2 důvodové zprávy. I když je rozsah působnosti návrhu jiný, než je tomu v tomto řízení, domnívám se, že potřeba společných opatření je v obou případech relevantní úvahou.

zaručit dosažení uvedeného cíle a nepřekračují meze toho, co je k jeho dosažení nezbytné. Od tohoto názoru mě neodrazuje ani skutečnost, že v několika málo členských státech takové monopoly neexistují. V takových případech výjimka nevyvrací pravidlo. Bude však na vnitrostátním soudu, aby nakonec uvedené otázky vyřešil s ohledem na skutkový stav, který mu byl předložen.

Závěry

83. S ohledem na výše uvedené úvahy jsem toho názoru, že by měl Soudní dvůr na předběžné otázky položené Krajským soudem v Plzni odpovědět takto:

- 1) Výjimka nepřipouštějící odměnu autorům za sdělování jejich díla prostřednictvím televizního či rozhlasového přijímače pacientům na pokojích lázeňského zařízení, které je podnikatelským subjektem, je v rozporu s ustanoveními směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti.
- 2) Neprovedl-li členský stát směrnicí 2001/29 správně, jsou vnitrostátní soudy povinny vykládat své vnitrostátní právo v co největším možném rozsahu ve světle znění a účelu uvedené směrnice, aby bylo dosaženo výsledku, který směrnice sleduje. Za takových okolností, jako jsou okolnosti v původním řízení, není rozhodné, zda jsou ustanovení směrnice dostatečně bezpodmínečná a přesná, aby se jich mohl jednotlivec dovolávat vůči státu nebo vůči entitě postavené na roveň státu.
- 3) Článek 102 SFEU a článek 16 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/123/ES ze dne 12. prosince 2006 o službách na vnitřním trhu nebrání aplikaci vnitrostátní právní úpravy, která vyhrazuje výkon kolektivní správy autorských práv na území členského státu pouze jednomu (monopolnímu) kolektivnímu správci autorských práv, a tím neumožňuje příjemci služby volný výběr kolektivního správce z jiného členského státu. Článek 56 a následující SFEU takové právní úpravě brání, pouze pokud je prokázáno, že tato úprava nesleduje legitimní cíl slučitelný se Smlouvami, že není odůvodněna naléhavými důvody obecného zájmu, že není s to zaručit dosažení uvedeného cíle nebo že překračuje meze toho, co je k jeho dosažení nezbytné.